

K problému ťažby zlata na Podpoľaní a v Kremnici

Vážená pani podpredsedníčka, vážený pán minister, kolegyne, kolegovia!

Predpokladal som, že pri prerokovávaní tohto návrhu zákona /geologický zákon/ sa otvorí aj problematika ťažby zlata na Podpoľaní a v Kremnici. Je dobre, že o tom tu nahlas hovoríme a snažíme sa nájsť riešenie. Nakoniec aj ja spoločne s mojimi kolegami a kolegyňami z klubu sme hľadali možnosť ako do tohto návrhu zákona vstúpiť a reagovať tak na aktivity ľudí, ktorí čoraz častejšie vyjadrujú svoj názor na túto problematiku. Hlavne v súvislosti s tým, že v Detve sa ako metóda spracovania vydobytého nerastu, predpokladá metóda kyanidového lúhovania a s tým súvisiace budovanie odkaliska, a to na území, ktoré nezasahuje do katastra obcí, do ktorých zasahuje návrh na určenie dobývacieho priestoru. Tieto obce, kde má byť umiestnené alebo sa plánuje umiestnenie odkaliska podľa platného banského zákona, nie sú účastníkmi pripomienkového a rozhodovacieho procesu.

Boli sme si vedomí a v priebehu našich konzultácií sme boli na to upozorňovaní, že v tomto prípade musíme vstúpiť predovšetkým do banského zákona. Aj vzhľadom k tejto skutočnosti, aj vzhľadom k iným okolnostiam sme sa rozhodli, že budeme hľadať iné riešenie, ktoré by sme chceli onedlho navrhnúť. Nie v tomto návrhu zákona, nie v zrýchlenom konaní. Oceňujem podnetné návrhy, ktoré tu odzneli a môžu byť dobrým základom pre riešenie tejto problematiky. Ubezpečujem vás, že budeme s nimi pracovať.

Problematiku ťažby zlata, predovšetkým na Podpoľaní sledujem už dlhodobejšie. Nekričím, snažím sa v rámci možností hľadať riešenie tak, aby som tejto problematike pomohol. Bol som účastníkom viacerých protestných stretnutí, nielen jedného, pán Hlina.

Komunikujem so starostami dotknutých obcí, primátorom Detvy, signatármi výzvy Podpoľanie nad zlato, ľuďmi z prostredia Podpolianskych strojární Detva, zástupcami firiem, ktoré rozvíjajú činnosť v areáli Podpolianskych strojární Detva, ale aj v bližšom či širšom okolí. Poznám ich názory, zdieľam ich obavy, počúvam ich návrhy na riešenie problematiky a aj práve preto som interpeloval v roku 2011, v období kedy začínalo vznikať občianske združenie Podpoľanie nad zlato, predchádzajúcich ministrov z vlády Ivety

Vystúpenie pri prerokovávaní z 30. mája 2014

35. schôdza Národnej rady SR – 8. deň

Radičovej, pána Nagy MOST –HÍD/, aj pána Miškova /vtedy SaS, dnes NOVA/. Poznám teda aj názor minulej exekutívy na túto problematiku, napríklad, ako mi odpovedal pán Nagy, bývalý minister životného prostredia, že ťažbu zlata, počúvajte, na lokalite Biely vrch v Detve je potrebné posudzovať rovnako, ako ktorúkoľvek inú domácu a zahraničnú investíciu, ktorá vytvorí nové pracovné príležitosti a prinesie ekonomický rast na Slovensko, že ide o podobnú investíciu ako napríklad Pequeot alebo Kia. Zdôraznil, že v rámci Európskej únie sa v poslednom období presadzujú v legislatívnych opatreniach trendy na uľahčenie prístupu k nerastným zdrojom a k zlepšeniu podmienok na investície. Dnes počúvame z tohto prostredia iné názory. Snažia sa urýchľovať procesy udelenia povolenia na prieskumnú, ako aj ťažobnú činnosť.

Či názor pána Miškova. Citujem. „Sú len úvahy o úprave vydobytého nerastu s použitím metódy kyanidového lúhovania, čo je podstatný rozdiel, nakoľko v danom prípade sa kyanidový roztok vnáša až do vydobytého nerastu na osobitne určených skládkach, ktoré musia byť prispôbené zvolenej technológii, bezpečnostnej, ekologickej atď., preto sú obavy obyvateľov dotknutej lokality z ekologickej záťaže predčasné.“

V tomto období som bol opozičný poslanec. V tomto období som sa snažil zorientovať v tejto problematike. V tomto období som hľadal možné riešenia, opäť ako pomôcť, ako čestne stáť pred očami ľudí a povedať im, ako ďalej postupovať. Aj teraz, aj v tomto prípade, to riešenie hľadám.

Preto sme aktívne spoločne aj s mojimi kolegami, keď sme už boli v koalícii, vstúpili počas procesu určovania dobývacieho priestoru, a po dohode pán poslanec Lebocký inicioval poslanecký prieskum na obvodnom banskom úrade. Ja sám som ministra hospodárstva v roku 2013 upozornil, že rozhodnutie o dobývacom priestore vyvolalo nespokojnosť a to hlavne preto, že pri svojom rozhodovaní obvodný banský úrad nezohľadnil nové záväzné, dodatočné, nesúhlasné stanoviská obcí, hoci boli zo strany obvodného banského úradu k nim vyzvané z dôvodu iba jednoročnej časovej platnosti ich pôvodných stanovísk a proces určenia dobývacieho priestoru ku dňu platnosti záväzných stanovísk nebol uzatvorený.

Obvodný banský úrad neuznal za účastníka konania ani Občianske združenie Podpoľanie nad zlato, hoci Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodnutie obvodného banského úradu, ako aj

Vystúpenie pri prerokovávaní z 30. mája 2014

35. schôdza Národnej rady SR – 8. deň

potvrdenie tohto vylúčenia hlavným banským úradom zrušil a preto si myslím, že predmetné občianske združenie malo byť účastníkom konania a k jeho námietkam sa malo prihliadať. Takisto som upozornil, že rozhodnutím o určení dobývacieho prostredia je ohrozená výrobná činnosť v Podpolianskych strojárňach Detva, je ohrozená zamestnanosť takmer 1 300 ľudí. Takže ako koaličný poslanec som interpeloval a žiadal o pomoc vlastného, dá sa povedať, ministra a na základe takýchto rôznych aktivít, o ktorých tu už hovoril aj pán minister Žiga vo svojom vystúpení, nakoniec bolo rozhodnutím Obvodného banského úradu v Banskej Bystrici dňa 16. decembra 2013 prerušené konanie o určení dobývacieho priestoru Detva až do 31. decembra 2016 a bolo rozhodnuté, že sa prerušuje konanie a že medzi inými treba doklad o zosúladení návrhu na určení dobývacieho priestoru Detva s územnými plánmi obce Dúbravy, mesta Detva, ako aj vyšším územným celkom Banskobystrického samosprávneho kraja z pohľadu využitia územia na dobývanie nerastného bohatstva a zároveň predložiť záverečné stanovisko z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Obce, ak sa to dá tak povedať, sú v hre a k ich stanovisku sa bude prihliadať.

Ale uvedomujem si, že momentálne sme v období, kedy by sme sa mohli dostať pri riešení tejto problematiky spracovania nerastov metódou kyanidového vylúhovania ďalej. Súhlasím s tým, aj vzhľadom na predkladaný tento návrh zákona, o ktorom práve rokujeme, jeho filozofie, spôsobu riešenia formou miestneho referenda napríklad. Zároveň po rozhovoroch a konzultáciách si uvedomujem, že to musíme urobiť spôsobom a ustanoveniami, ktoré by neboli spochybňované a nevytvorili by finančný problém štátu aj vzhľadom k tomu, že rozhodovací proces v prípade Detvy, aj v prípade Kremnice je už začatý, sú už vydané rozhodnutia a prípadné retroaktívne opatrenia by problému nemuseli pomôcť. Práve naopak, mohli by situáciu ešte skomplikovať a dať nástroje do rúk banským spoločnostiam. A tomu by sme sa chceli vyhnúť a preto nechceme konať unáhle, ale s rozvahou a za pomoci odborníkov pracujúcich v tejto oblasti riešiť predmetný problém.

Zastávam aj ja v tejto chvíli názor, že inštitút referenda pri zámere či príprave novej ťažby by bol asi najvhodnejším riešením. Musíme ho ale skombinovať tak, aby nenarušil už predchádzajúce všeobecné záväzné nariadenia obcí ohľadom územného plánu obcí. Dnes musia sa tieto veci jednoducho dať nejakým spôsobom ozaj do súladu.

Vystúpenie pri prerokovávaní z 30. mája 2014

35. schôdza Národnej rady SR – 8. deň

Zároveň musíme prihliadať aj k tomu, že napríklad nesúhlas s použitím akejkoľvek chemickej technológie pri ťažbe by mohol znamenať aj napríklad nesúhlas s hlbinnou ťažbou zlata v Hodruši- Hámroch, ktorá zamestnáva v súčasnom období zhruba sto ľudí a používa sa tu technológia flotácie, veľmi dlho. Ale určite sa nebudeme vyhýbať aj iným návrhom, ktoré by pomohli pohnúť problém v prospech obyvateľstva a možno ho vtiahli do spolurozhodovacieho procesu.

Predložené návrhy poslancov, ktoré tu odzneli, filozofia dnes prejednávaného návrhu zákona, ako aj ďalšie podnety, ktoré sa k nám dostávajú, by mohli byť základom pre hľadanie riešenia, ktoré by nemuselo byť spochybňované. Vytvoril by sa priestor aj na diskusiu, ktorá by tiež prispela k nájdeniu vhodného paragrafového znenia návrhu zákona. Asi nielen ja budem rád, keď by sa nám to podarilo. Nemali by sme zahodiť túto šancu, ale využiť ju. Budem veľmi rád, ak nás v tomto úsilí podporíte. Myslím si, že príde veľmi skoro ten čas, keď vás s naším riešením oboznámime.

Ďakujem za pozornosť.

Video z vystúpenia poslanca Jána Senku je k dispozícii na adrese:

http://mmserv2.nrsr.sk/NRSRInternet/Vystupenie/122167/Senko_Jan.html